

NÁZEV MATERIÁLU	Stanovisko Svazu průmyslu a dopravy České republiky („SP ČR“) k návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s posílením zapojení akcionářů („návrh zákona“)
Č. J.	46/2018
DATUM ZPRACOVÁNÍ	21. června 2018
KONTAKTNÍ OSOBA	JUDr. Jitka Hejduková, Mgr. Renáta Zbranková
TELEFON	225 279 301, 225 279 302
E-MAIL	jhejdukova@spcr.cz , rzbrankova@spcr.cz

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

SP ČR dlouhodobě a konzistentně požaduje, aby se předkladatelé vnitrostátní legislativy **při transpozici evropské legislativy zdrželi tzv. goldplatingu** („pozlacování“) spočívajícího v doplňování požadavků a pravidel nad rámec požadovaný transponovanou směrnicí, v tomto případě jmenovitě směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/828 ze dne 17. května 2017, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/36/ES ze dne 11. července 2007, pokud jde o podporu dlouhodobého zapojení akcionářů (dále jen „směrnice“). **Jde o velmi nevhodnou praxi, zbytečně finančně i administrativně zatěžující a konkurenčně znevýhodňující adresáty dané právní normy, v tomto případě kótované společnosti**, aniž by tyto požadavky přispívaly k naplnění účelu transponované směrnice. Konkrétní případy goldplatingu, které SP ČR požaduje z předloženého návrhu vypustit, jsou blíže specifikovány v připomínkách k jednotlivým ustanovením návrhu zákona. V této souvislosti považuje SP ČR za zásadní, aby předkladatel uvážil, že na rozdíl od jiných členských států EU jsou **v ČR obchodovány na regulovaném trhu akcie pouze několika společností**, tj. předkladatel by měl být velmi uvážlivý, aby nezaváděl nepřiměřená pravidla pro úzký výsek podnikatelských subjektů, **a zejména by se měl zdržet zavádění jakýchkoliv požadavků nad rámec vynucený směrnicí, neboť mohou mít podstatně významnější dopady na konkurenceschopnost** těchto společností než je tomu v jiných členských státech EU.

Cílem směrnice je podpořit větší zapojení akcionářů do správy a řízení společností, neboť se evropský zákonodárce domnívá, že to může přispět k lepší finanční i nefinanční výkonnosti těchto společností. Podle názoru SP ČR by **transpozice měla být uvážlivá, aby nezamýšlené důsledky některých ustanovení v konečném důsledku akcionáře nepoškodily**. Jako příklad lze uvést zveřejňování strategických koncepcí odměňování, neboť informace tohoto typu mohou ovlivnit jak konkurenty na daném segmentu trhu či dodavatelsko-odběratelský řetězec vztahů kótované společnosti, tak vztahy s jejími zaměstnanci (zveřejnění odměn manažerů má potenciál vyvolat negativní reakce zaměstnanců). Opatření vedené snahou o zvýšení transparentnosti tak může v konečném důsledku ohrozit hospodářské výsledky a potažmo i výši akcionářských dividend.

Co do věcné úpravy lze poukázat **také na určitou nekonceptnost zařazení navržené úpravy problematiky odměňování a významných transakcí mezi spřízněnými osobami do zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání**

na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZPKT“). Stávající povinnosti emitenta akcií přijatých k obchodování na regulovaném trhu podle ZPKT jsou spíše informační povahy, zatímco navržená úprava mj. rozšiřující kompetence valné hromady popř. dalších orgánů spíše věcně zapadá do úpravy zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů („ZOK“). Důsledkem jsou určité rozpory a nekonzistentnost pravidel obsažených v ZPKT ve znění návrhu zákona a v ZOK. Na druhé straně SP ČR chápe snahu předkladatele omezit aplikaci požadavků směrnice jen na společnosti podléhající regulaci ZPKT. Řešením je podle názoru SP ČR zdržet se zavádění pravidel nad rámec směrnice (např. bezplatnost výkonu funkce podle navrženého § 121k odst. 1 ZPKT nebo ručení podle navrženého § 121m odst. 3 ZPKT).

V neposlední řadě SP ČR v důvodové zprávě návrhu zákona zcela **postrádá vyhodnocení dopadů na podnikatelské prostředí**, přestože se týká téměř výhradně podnikatelských subjektů.

Tyto připomínky jsou zásadní.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

1. K § 121k odst. 1 ZPKT, § 121m odst. 2 ZPKT

SP ČR navrhuje z návrhu zákona vypustit poslední větu navrženého ustanovení § 121k odst. 1 ZPKT („*Neučiní-li tak, je výkon funkce členů představenstva a dozorčí rady nebo členů správní rady bezplatný, a to ode dne konání valné hromady podle věty první až do dne konání valné hromady, které byla předložena politika odměňování ke schválení.*“), stejně jako navazující text v § 121m odst. 2 za středníkem, a to bez náhrady, a také dotčená ustanovení/důvodovou zprávu dopracovat pro vyloučení výkladových pochybností.

Odůvodnění:

Směrnice neobsahuje v příslušných ustanoveních (zejména čl. 9a odst. 2) **žádný požadavek na to, aby byl výkon funkce člena orgánu společnosti bezplatný**, jde tedy o **nepřípustný goldplating nad rámec směrnice**. Jestliže politika odměňování stanoví zejména obecná pravidla a kritéria (§ 121l), neobsahuje konkrétní částky. Navíc se z dikce ustanovení, jehož zrušení se navrhuje, zdá, že nedopadá na stejný okruh osob jako zpráva o odměňování (§ 121m ve spojení s § 121p), resp. sankce neplatnosti by se uplatnila pouze vůči části managementu – představenstvu a dozorčí radě. Z dikce návrhu není dále zřejmé, jak dlouho by byl výkon funkce neplatný, resp. na jaké období se má neplatnost vztahovat. Výše uvedené nejasnosti vyvolávají vážné pochybnosti o ústavnosti navrženého ustanovení z hlediska rovnosti práva a zákazu diskriminace.

Navržená úprava § 121k ZPKT a §121m odst. 2 ZPKT ani důvodová zpráva se dále nijak nevypořádávají s existencí a aplikací příslušných ustanovení ZOK upravujících smlouvu o výkonu funkce a odměnu členů orgánů akciové společnosti (ustanovení §§ 59 a 60 ZOK, popř. ve spojení s § 438 odst. 2 ZOK). Zejména pokud by bylo přijato navržené ustanovení § 121k odst. 1 ZPKT včetně poslední věty (a odkazu v §121m odst. 2 ZPKT), mohou nastat výkladově problematické situace, ale nejen tehdy: např. pokud valná hromada schválí oba dokumenty, ale schválená smlouva o výkonu funkce nebude odpovídat schválené politice odměňování, nebo bude za účelem aplikace § 59 odst. 4 ZOK potřeba zjistit obvyklou odměnu (toto ustanovení ZOK odkazuje na dobu uzavření smlouvy/vzniku funkce) v případě, že v mezidobí po vzniku funkce valná hromada sice neschválila smlouvu o výkonu funkce, ale schválí novou politiku odměňování. Nebo bude možné dovodit, že valná hromada schválením politiky odměňování schválila i smlouvu o výkonu funkce (účel zákona/směrnice byl splněn) či půjde o jiné plnění ve smyslu § 61 odst. 1 ZOK? Obdobně u akciových společnostech, u nichž členy představenstva jmenuje dozorčí rada a tedy i schvaluje jejich smlouvy o výkonu funkce, může v případě přijetí úpravy v navrženém znění nastat situace, že dozorčí rada řádně smlouvu o

výkonu funkce včetně odměny schválí, a přesto nebude společnost moci odměnu členu představenstva vyplatit popř. bude sporné, zda a v jaké výši má člen představenstva na odměnu nárok.

S ohledem na skutečnost, že ZPKT je předpisem veřejnoprávní povahy, měla by být jeho ingerence do vztahů regulovaných soukromým právem (občanský zákoník, ZOK) pokud možno co nejmenší, nikoliv je v podstatě popírat a působit možné podstatné výkladové problémy, jak to činí navrhovaná úprava § 121k odst. 1 potažmo § 121m odst. 2 ZPKT. Z předmětných ustanovení je proto potřeba vypustit sankci bezplatnosti výkonu funkce a ustanovení přepracovat.

Tato připomínka je zásadní.

2. K § 121l odst. 2 písm. b) ZPKT

Navrhujeme před slova „i včetně“ vložit slovo „případně“.

Odůvodnění:

Přestože jde zdánlivě pouze o drobnou gramatickou úpravu, návrh zákona nepřesným převzetím textace směrnice (čl. 9a odst. 6 „*.../Politika musí vymezit kritéria finanční a nefinanční výkonnosti, případně i včetně kritérií týkajících se sociální odpovědnosti společnosti, /.../“*, srovnejte také např. v anglické verzi „*.../It shall indicate the financial and non-financial performance criteria, including, where appropriate, criteria relating to corporate social responsibility, /.../“*) v podstatě **kritéria týkající se sociální odpovědnosti oproti směrnici nastavuje jako povinná** a tak opět zpřísňuje požadavky nad rámec vyžadovaný směrnici.

Tato připomínka je zásadní.

3. K § 121l odst. 2 písm. c) ZPKT

Navrhujeme návrh upravit takto: „c) *vázací dobu a případně povinnost držet akcie po uplynutí vázací doby, a vysvětlení /.../“*

Odůvodnění:

K nabytí akcií může dojít jak uplatněním opcí, tak přidělením akcií, proto navrhujeme text upravit dle dikce směrnice.

Tato připomínka je zásadní.

4. K § 121l odst. 2 písm. f) ZPKT

Slovo „*platovým*“ navrhujeme nahradit slovem „*mzdovým*“.

Odůvodnění:

Návrh zákona sice v podstatě doslovně přejímá text českého znění směrnice (čl. 9a odst. 6 druhý odstavec), ale pomíjí, že v českém právním prostředí jsou zaměstnanci v soukromém sektoru, na který úprava cílí (akciové společnosti s kotovanými akciemi), odměňováni mzdou, nikoli platem. Platem jsou odměňováni zaměstnanci ve veřejném sektoru (srovnejte zejména § 109 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „ZP“).

Tato připomínka je doporučující.

5. K § 121m odst. 3 ZPKT

Navrhujeme celý odstavec zrušit bez náhrady.

Odůvodnění:

Směrnice mechanismus ručení ani vracení odměn nezná. I v tomto případě jde tedy o **transpozici nad rámec směrnice - goldplating**, který není pro splnění závazku implementace evropské legislativy nezbytný.

Nadto je i toto navržené **ustanovení značně nejasné a zbytečně vyvolává mnoho potenciálních výkladových problémů** (pro příklad poukazujeme na výkladové problémy, které vyvolává již stávající ustanovení § 61 odst. 2 ZOK zakazující společnosti vyplatit členu orgánu společnosti plnění, na které by jinak měl nárok podle smlouvy o výkonu funkce, jestliže člen orgánu zřejmě přispěl k nepříznivým hospodářským výsledkům obchodní korporace). Který z orgánů akciové společnosti bude moci rozhodnout, zda byla případně odměna vyplacena v rozporu s politikou odměňování? Bude tomu jinak v případě, že smlouvy o výkonu funkce schvaluje dozorčí rada, nikoliv valná hromada? Nebo to bude Česká národní banka jako dohledový orgán podle ZPKT popř. soud na základě žaloby akcionáře (z jakého titulu)? Také věcně může být obtížné vůbec určit, zda došlo k vyplacení odměny v rozporu s politikou odměňování (a smlouvou o výkonu funkce?) – politika odměňování nebude obsahovat konkrétní částky, pouze pravidla pro jejich určení v závislosti na hospodářských výsledcích společnosti a dalších kritériích. Bylo by zřejmě potřeba posouzení znalcem, který by ověřil, zda byla nastavená kritéria v reálné hospodářské situaci společnosti při vyplacení odměn dodržena.

Předkladatel zároveň zdůrazňuje, že vracení odměny by se nevztahovalo na plnění z pracovněprávních smluv, což je **diskriminační ve vztahu k těm členům orgánu, kteří mají „pouze“ smlouvu o výkonu funkce v režimu zákona o obchodních korporacích**. Zákoník práce totiž jednak umožňuje zaměstnavateli požadovat na zaměstnanci vrácení neprávem vyplacených částek, jen jestliže zaměstnanec věděl nebo musel z okolností předpokládat, že jde o částky nesprávně určené (§ 331 ZP) a dále zakazuje zaměstnavateli ukládat zaměstnanci peněžní postihy (§ 346b odst. 1 ZP). Takto zjednodušující pojetí sankcí lze vnímat jako zavádění nerovnosti, což je v rozporu s ústavně garantovanými právy.

Stejně problematické je zavedení ručení pro členy dozorčí rady, které v podstatě penalizuje společnost za to, že udělila dozorčí radě kompetence, které může vykonávat valná hromada. Nelze přijmout závěr důvodové zprávy, která vysvětluje, že stejně přísný postup nelze aplikovat na akcionáře, neboť nejsou povinni dodržovat standard péče řádného hospodáře. V institutu povinnosti členů orgánů jednat s péčí řádného hospodáře je již odpovědnost za jejich rozhodnutí zohledněna. Je proto nanejvýš nevhodné upravovat odpovědnost členů orgánů podle toho, co je předmětem rozhodnutí.

Tato připomínka je zásadní.

6. K § 121p odst. 1 ZPKT

SP ČR navrhuje se text uvozovací věty upravit tímto zněním:

„(1) Zpráva o odměňování ve vztahu ke každé osobě podle § 121m odst. 1 šetří její oprávněné zájmy a právo na soukromí. Zpráva o odměňování případně obsahuje

Odůvodnění:

Jde o nepřesnou transpozici směrnice, článek 9b bod 1 směrnice stanoví: „Zpráva o odměňování **případně obsahuje následující informace** (...)“. Je také nutné si uvědomit kontext a limity dalších úprav (a byl si jich vědom i evropský zákonodárce), a to jak na úrovni evropského práva, tak na úrovni práva členských států.

Z evropského práva je v tomto směru inspirativní směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES, o opakovaném použití informací veřejného sektoru, která jasně zdůrazňuje, že při harmonizaci pravidel a

postupů členských států **při využívání informací musí zajistit, aby na vnitřním trhu nebyla narušována hospodářská soutěž** (recitál 1). Zveřejňování informací navíc naráží na limity „zvláštního zájmu“, který je tak důležitým korektivem bezbřehého zveřejňování (recitál 9). Stejná premisa platí i pro implementaci směrnice o podpoře dlouhodobého zapojení akcionářů.

V českém právním řádu nalézáme paralelu se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Zákon sám i bohatá judikatura Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu nastavuje **jasné limity pro zveřejňování** (například informací o platech ve veřejné sféře).

Při tvorbě příslušné právní normy je nutné položit si otázku, komu má úprava sloužit a zvážit, zda převáží zájem na poskytnutí informace před zájmem na jejím odmítnutí. Právě test proporcionality, tedy přiměřenosti omezení jednoho práva a přednost práva jiného je dostatečně projudikován jak českými soudy, tak na mezinárodní úrovni (například rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva). Předkladatel by měl rovněž zohlednit **průlomový nálezk Ústavního soudu** ze dne 20. června 2017 ve věci sp. zn. IV. ÚS 1146/16, který zdůraznil, že **obchodní korporace jsou zakládány za účelem podnikání a dosahování zisku. Proto je nutné zachovat rovné konkurenční prostředí pro obchodní korporace. Závěr Ústavního soudu je v zásadě aplikovatelný i na situace vytvářené ZPKT, který rozděluje obchodní společnosti na kótované a ostatní, čímž nepřiměřeně zasahuje do konkurenčního prostředí a narušuje hospodářskou soutěž.**

Navržený text tak zcela opomíjí právní rámec, do něhož mají být nová pravidla zasazena. Připomeňme, že každá nová norma musí projít testem souladu s ústavním pořádkem. Je více než pravděpodobné, že navržená úprava pro obchodní korporace s kótovanými akciemi je **diskriminační a zavádí faktickou i právní nerovnost** vůči těm, které na burze neobchodují. Rovněž dochází k **omezení ústavou garantovaného práva na ochranu majetku a ochranu soukromí.** Důvodová zpráva **dopady záměrně marginalizuje**, když tvrdí, že při zásazích do výše uvedených základních práv je plně respektována zásada šetření jejich podstaty a smyslu. Předkladatel uvádí, že omezení práva na ochranu osobních údajů a soukromí se vyvažuje nově zavedenými nástroji (důvodová zpráva v obecné části bod 8). Z paragrafového znění však toto vyvážení nevyplývá. Například povinnost vrcholových zaměstnanců zveřejňovat své příjmy na webu společnosti je naprosto excesivní, nelegitimní a v rozporu s pracovněprávní legislativou. Zákon nenavrhuje žádné vyvážení takového zásahu do oprávněných zájmů a soukromí osob (odstranění informace po 10 letém zveřejnění za šetření práv považovat nelze).

Navíc z řady studií vyplývá, že **zveřejňování informací o odměnách může přinést zcela opačný než původně zamýšlený efekt racionalizace a efektivity hospodaření.** Zveřejnění výše mezd managementu může u ostatních zaměstnanců, kteří do okamžiku zveřejnění považovali své pracovní a mzdové podmínky za optimální, vést k negativní reakci a požadavkům na zvýšení mezd. Vyhoví-li společnost těmto požadavkům, aby zaměstnanci nezačali odcházet, bude muset zpravidla zvýšit odměny i manažerům, neboť nelze diskriminačně zvýhodňovat pouze část zaměstnanců. V konečném důsledku tak mohou mzdové náklady vzrůst natolik, že ohrozí hospodářské výsledky firmy a tudíž výnosy akcionářů. Efekt regulace tak může akcionáře poškodit.

Vzhledem k výše uvedeným argumentům je tedy **zcela legitimní ponechat na uvážení společností, jaký rozsah a jakou míru podrobností zveřejní, aby neporušily jak práva dotčených osob, tak práva akcionářů.**

Tato připomínka je zásadní.

7. K §121p odst. 1 písm. b) ZPKT

Navrhujeme nahradit pojem „zaměstnanci na plný pracovní úvazek“ pojmem „zaměstnanci pracující v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby“.

Odůvodnění:

Pojem „plný pracovní úvazek“ právní úprava ČR nezná, zákoník práce v ustanovení § 79 i dalších pracuje s pojmem „stanovená týdenní pracovní doba“.

Tato připomínka je doporučující.

8. K § 121p odst. 1 písm. c) ZPKT

Navrhujeme nahradit slova „stejnou ovládající osobou“ slovy „stejným emitentem“.

Odůvodnění:

Je-li emitent v postavení ovládané osoby, nemá právní nástroj ke zjištění výše odměny například člena představenstva nebo dozorčí rady společností, které jsou vůči němu v postavení ovládající osoby nebo osoby ovládané jeho ovládající osobou. Navíc by se taková povinnost mohla vztáhnout i na nekótované společnosti, které do působnosti směrnice nespádají.

Tato připomínka je zásadní.

9. § 121r ZPKT

Navrhuje se nadpis upravit takto: „*Významné transakce mezi spřízněnými osobami*“

Odůvodnění:

Původní název ustanovení je zavádějící. S ohledem na definici spřízněných osob v § 2 odst. 1 písm. zb) a obsah celého ustanovení, z něhož vyplývá, že o jiné transakce než mezi spřízněnými osobami se nejedná, je žádoucí název upřesnit. Ostatně i důvodová zpráva zdůrazňuje, že jde o implementaci směrnice v části významných transakcí mezi spřízněnými osobami.

Tato připomínka je zásadní.

10. § 121r odst. 1 ZPKT

Navrhuje se nahradit v písm. b), c) a d) číslo 10 % číslem 15 % a v písm. a) tečku nahradit čárkou a textem: „*ve výši přesahující 15% aktiv vyplývajících z účetní závěrky za účetní období bezprostředně předcházející účetnímu období, v němž se transakce uzavírá.*“

Odůvodnění:

Ze zprávy RIA vyplývá, že respondenti ankety Ministerstva financí na otázku „Jaká by měla být hraniční hodnota pro významné transakce?“ většinou navrhli hranici 20 %. Předkladatel však výsledky ankety marginalizuje a navrhuje hranici 10 % s tím, že „z konzultací s jinými členskými státy vyplynulo, že hranice 5 – 10 % bude zřejmě nejčastější.“ Není zřejmé, kolik zemí bylo konzultováno, zda se pro definici významné transakce kombinují různá kritéria, zda navržená hranice vyplývá z jiných právních předpisů daného státu apod. Vypovídací hodnota takové konzultace je tudíž minimální. Navrhuje se proto kompromisní varianta 15 %. Účelem právní úpravy je vymezit skutečně významné transakce, k nimž z povahy věci dochází minimálně. Proto by i kvantitativní kritérium mělo zohledňovat ojedinělost transakce. Zároveň je na místě, aby významnost veškerých transakcí se spřízněnými osobami byla posuzována za použití kvantitativního hlediska.

Tato připomínka je zásadní.

11. K § 121u ZPKT

Navrhujeme doplnit nový odstavec 4, který zní:

„(4) Ustanovení § 121s a 121t se dále nepoužijí na transakce uzavřené mezi emitentem a jeho dceřinými společnostmi za předpokladu, že jsou zcela vlastněné nebo že žádná další spřízněná strana emitenta nemá v dceřiné společnosti žádný podíl.“

Odůvodnění:

Směrnice umožňuje tuto výjimku, která významně snižuje administrativní zátěž při koncernových transakcích. Podle zprávy RIA se předkladatel rozhodl možnost zavedení této výjimky nevyužít tuto výjimku z následujících důvodů: *“(výjimku) se navrhuje nevyužít, neboť v praxi dochází k účelovému vkládání často i značné části majetku mateřské společnosti do stoprocentně vlastněné dceřiné společnosti, aby tak byli obejiti akcionáři mateřské společnosti, kteří na nakládání s majetkem ve vlastnictví dceřiné společnosti nemají žádný vliv.”* Zpráva RIA však neobsahuje žádná data, která by opodstatněnost tohoto tvrzení dokládala, nelze je tedy považovat více než za spekulace a výjimka by měla být využita.

Tato připomínka je zásadní.